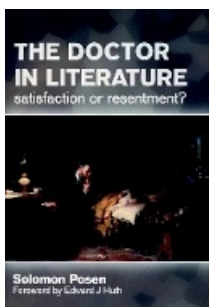

RECENSIONER

Läkare i skönlitterär gestaltning

The doctor in literature – satisfaction or resentment. 275 sidor.

Författare: Salomon Posen.

Förlag: Radcliffe Publishing Ltd; 2005. ISBN 1-85775-609-6.

Recensent: Carl Lindgren, barnläkare, universitetslektor, ordförande för kurskommittén för professionell utveckling, Karolinska institutet, Stockholm.

Det nära sambandet mellan medicin och litteratur har sina rötter i det antika Grekland, där guden Apollon hade såväl litteraturen som medicinen inom sitt fögderi. Ett stort antal läkare har också haft litteraturen som bisyssla, eller helt övergått till författarskapet och lämnat den medicinska professionen.

Läkaren har sannolikt oftare än någon annan yrkeskategori förekommit i skönlitterär gestaltning. Stundom är han den centrala gestalten, men oftare en bifigur som träder fram inte bara i rollen av yrkesutövare utan som en temporär protagonist som ges utrymme att uttala sig om samhällsordningen, moralfrågor, politik och andra områden som ligger vid sidan om hans direkta professionella ansvar. Det kan vara värt att ägna en tanke åt varför så varit fallet och vilket ansvar det kan tänkas föra med sig. Dessutom kan det vara ett fruktbart sätt att, mot bakgrund av de många beskrivningarna i skönlitterär form, reflektera över hur såväl vårt yrkesutövande som vår person kan uppfattas av patienter och deras närstående.

Vår australiensiske kollega Samuel Posen har under många år letat exempel på detta och har nu sammanställt sina iakttagelser i bokform. Det är ett omfattande material han har samlat. Drygt 600 titlar finns representerade och mer än 1 500 illustrationer av fiktiva medicinska möten är beskrivna med citat och kommentarer. Dessutom ges många ex-

empel på läkarens egna reflektioner, särskilt kring den vända som svåra patientmöten, hopplösa sjukdomstillstånd eller svårigheten att förena arbetslivet med privatlivet kan ge upphov till. För den som vill fördjupa sig finns således god vägledning i den digra referenslistan. Antologin är uppdelad i ett antal teman som i huvudsak relaterar till olika delar av mötet mellan läkare och patient och/eller anhörig.

Det är med viss uppgivenhet man tvingas konstatera att den bild som ges av oss i noveller, romaner eller inom dramatiken är föga smickrande. Även om det finns exempel på det motsatta, beskrivs vi generellt inte bara som överlägsna, fåfänga och tidspressade, utan dessutom som giriga och med ytterst begränsade medicinska kunskaper. En naturlig fråga är om de litterära beskrivningarna ger den bild våra patienter och närstående verkligen har av oss. Det är rimligt att anta att författarens skildring vilar på någon form av upplevelse och således är förankrad i erfarenhet. Av detta kan vi kanske dra slutsatsen att författaren ger uttryck för, om inte hela sanningen, så i alla fall en subjektiv upplevelse.

För oss som är verksamma i dagens Sverige kan det vara en tröst att många av de klandervärda exemplen är hämtade i anglosaxisk litteratur och från äldre tider. Detta gör att vi kanske inte alltid kan känna igen oss själva i de förhandlingar om arvoden eller den uttalat paternalistiska attityd som är ett par av de teman som tas upp till analys. Å andra sidan förefaller patientens – och läkarens – upplevelse av tidsbrist och svårigheten att i en ömsesidigt fruktbar dialog förena subjektiv upplevelse av sjukdom och lidande med objektiv diagnos vara universella och obundna av tiden.

Att ta del av skönlitterära beskrivningar av läkaren kan vara ett sätt att förfinna vårt yrkesutövande. Det kan bidra till att öka vår självinsikt, locka till perspektivbyte och kanske öka vår empatiska talang. Skönlitteratur som kunskapskälla används nu allt oftare inom skilda utbildningar, även inom den medicinska. Denna antologi försvarar sin plats som lärobok inte bara för den kliniskt verksamma utan även för studenter under utbildningen, som här kan finna en vägledning i sin professionella utveckling.

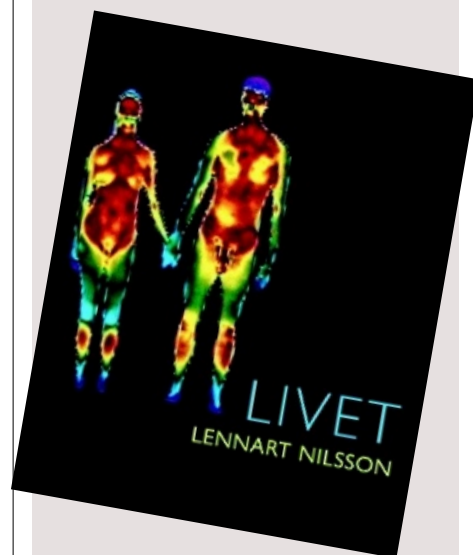
Vinn en bok!

– delta i vårt boklotteri

Läkartidningens prenumeranter inbjuds att delta i vårt boklotteri. Denna gång lottar vi ut fem exemplar av Lennart Nilssons senaste bok »Livet« från Bokförlaget Max Ström. Allt du behöver göra är att sända oss ett vykort med ditt namn, adress, postnummer, postort och prenumerationsnummer före den 22 juni 2006.

Namnen på de fem vinnarna publiceras i Läkartidningen och på www.lakartidningen.se

»Lennart Nilssons nya bok är en storslagen resa genom människokroppen, från DNA och kromosomer, via embryo och foster, till den vuxna människan. Detta är inte enbart ett urval av hans allra bästa bilder – det är en inträngande skildring av vårt inre universum.«

»Lennart Nilsson är en av vår tids mest betydelsefulla fotografer. Hans bilder inifrån människokroppen har berört miljoner människor över hela världen, och bilderna har i grunden förändrat vårt sätt att se oss själva. Han har synliggjort det som ingen tidigare har sett och har med sin kamera ständigt sökt fånga livets mysterier. Han skildrar med journalistisk nyfikenhet och vetenskaplig exakthet livets stora skönhet.«

Ur bokens baksidestext

Xxxx

Xxxx Xxxx

.....

Typografimallar som används:

Rubrik:
Meta_notis_14pt

Halvfet text: Nya_bocker_bokdata + Nya_bocker_bokdata_halfet

Mager text: Nya_bocker_bokdata

UNDERVINJETT

Citat